

SELETUSKIRI

Vabariigi Valitsuse määruse „Erihoolekandeteenuste maksimaalsete maksumuste, kulude koostisosade ja riigieelarvest makstava tasu maksmise täpsemate tingimuste ja korra kehtestamine“ eelnõu juurde

I Sissejuhatus

Määruse andmise aluseks on sotsiaalhoolekande seaduse:

- 1) § 11¹⁸ lõike 5 punktides 1, 2 ja 3 sätestatud volitusnorm, mille kohaselt kehtestab Vabariigi Valitsus riigieelarvest rahastatavate erihoolekandeteenuste maksimaalse maksumuse isiku kohta kalendrikuus, erihoolekandeteenuste nende kulukomponentide koosseisu, mis kaetakse riigieelarvest teenuse maksimaalse maksumuse hulgas, ja kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse isiku omaosaluse kulukomponendid;
- 2) § 11²⁶ lõikes 6 sätestatud volitusnorm, mille kohaselt kehtestab Vabariigi Valitsus Sotsiaalkindlustusameti poolt riigieelarvest makstava tasu maksmise täpsemad tingimused ja korra.

Sotsiaalhoolekande seaduse eelnõu, millega reguleeritakse erihoolekandeteenuste sisu ja korraldust, jõustus 2009. aasta 1. jaanuarist.

Määruse eesmärk on muuta raha kasutamist läbipaistvamaks ja arusaadavamaks nii riigile kui rahastajale, teenuse pakkujatele ning inimestele, kes teenust vajavad.

Erihoolekandeteenuste rahastamise puhul ei ole varem lahti kirjutatud, milliseid kulusid teenuse hinnas kaetakse riigieelarvest. Seega ei olnud selge, kas erihoolekandeteenuse osutaja peab näiteks tagama transpordi ja riiete kulu, kas peab maksma inimene ise või mis on inimese omaosalus. Muu hulgas reguleeritakse, milliste dokumentide alusel kulud hüvitatakse, sealhulgas juhul, kui inimene viibib statsionaarsel tervishoiuteenusel.

Seadusega pannakse paika inimese enda omaosaluse maksimaalne määr. Selle eest peab inimene saama majutuse ja toidu.

2009. aastal on psüühiliste erivajadustega inimeste hoolekandele planeeritud riigieelarves 238 563 676 krooni.

Määrus jõustub üldises korras, kuna määruse aluseks oleva volitusnormi jõustumise ajaks (01.01.09.) määrust avaldada ei ole enam võimalik. Määrust rakendatakse aga tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2009., et tagada kõigile teenusel viibivatele inimestele õigus saada teenust sama maksimaalse maksumuse ulatuses.

Eelnõu koostamisse oli kaasatud AS Hoolekandeteenused, arvamusi küsiti kõigilt erihoolekandeteenuste osutajatelt.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Sirlis Sõmer-Kull (Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna juhataja, tel 626 9215, e-post: Sirlis.Somer-Kull@sm.ee), Gert Schultz (Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna finantsnõunik, tel 626 9222, e-post: Gert.Schultz@sm.ee), Maarja Kraiss (Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna peaspetsialist, tel 626 9205, e-post: Maarja.Kraiss@sm.ee).

Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Kristi Nikolajeva (Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik, tel 626 9333, e-post: Kristi.Nikolajeva@sm.ee).

II Määruse eesmärk

Eelnõu eesmärk on muuta riigipoolsete rahaliste vahendite kasutamine läbipaistvamaks ja arusaadavamaks nii teenuse osutajale, teenuse saajale kui ka riigile kui rahastajale.

Sotsiaalhoolekande seaduse § 11¹⁸ reguleerib erihoolekandeteenuste rahastamist. Rahastamise puhul ei olnud varem lahti kirjutatud, milliseid kulukomponente kaetakse riigieelarvest teenuse hinna raames, mistõttu jäi ebaselgeks, mida teenuse osutaja peab teenusel viibivale isikule tagama riigieelarvest makstava tasu eest (nt kas see sisaldab transporti või riiete kulu vm või peab selle eest maksma teenusel viibiv inimene ise omaosaluse raames või üldse lisaks riigi osalusele ja isiku omaosalusele) ning millest koosneb isiku omaosalus.

Samuti sätestatakse seaduse tasandil isiku omaosaluse maksmise maksimaalne määr. Teenuse osutaja peab tagama selle summa piires isikule toidu ja majutuse. Sotsiaalhoolekande seaduse § 11²⁶ reguleerib kulude hüvitamist erihoolekandeteenuse osutajale. Muuhulgas reguleeritakse, milliste dokumentide alusel kulusid hüvitatakse, sealhulgas juhul kui isik viibib statsionaarsel tervishoiuteenusel.

III Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu **1. peatükk** reguleerib kulude koostisosasid.

Eelnõu **paragrahviga 1** kehtestatakse erihoolekandeteenuse kulude koostisosad. Seni on olnud vaidlusi, kas üks või teine kulukomponent on arvestatud erihoolekandeteenuse kulu sisse või mitte ning siit tulenevalt, kas seda juba rahastatakse riigieelarvest või on tegemist kuluga, mida peab täiendavalt tasuma isik omaosaluse sees, või on tegemist hoopis teenusevälise kulukomponendiga. Samast põhimõttest lähtuvalt kehtestatakse ka isiku omaosaluse kulukomponendid. Kulukomponendid peavad võimaldama isikule erihoolekandeteenuse osutamise. Kui isik soovib lisaks täiendavaid teenuseid või hüvesid, siis nende osutamine ja finantseerimine toimub isiku ja teenuse osutaja vastastikuse kokkuleppe alusel ega kuulu käesoleva määruse reguleerimisalasse.

Lõige 1 sätestab nende kulude koostisosad, mis on kõikide erihoolekandeteenuste puhul olemas ning mida kaetakse maksimaalse maksumuse hulgas. **Punktis 1** nimetatakse ära personalikulud palgakulu ja koolituskulud. **Punkt 2** järgi kaetakse riigieelarvest personali transpordikulud, mis on seotud teenusel viibivate isikute asjaajamisega, näiteks tegevusjuhendajad, sotsiaaltöötajad, ka asutuste juhid kohtuvad teenust saama suunatud isiku, kohaliku omavalitsuse töötajate ja Sotsiaalkindlustusameti töötajatega; ööpäevaringse erihooldusteenuse ja kogukonnas elamise teenuse puhul viiakse läbi enne isiku teenusele asumist kolmepoolne kohtumine teenuse osutaja, isiku (olemasolul tema esindaja) ja Sotsiaalkindlustusameti töötaja vahel, kuhu teenuseosutaja esindajal on vaja sõita.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse alusel on tööandja kohustatud nõudma enne tööle asumist kirjalikku tervisetõendit nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta ning saatma töötamise ajal vastavalt riskihindamise tulemustele korrapärasele tervisekontrollile, sealhulgas iga kahe aasta järel kopsude röntgenuuringule muuhulgas patsiendi, hooldatava või abivajajaga vahetult kokku puutuva tervishoiu-, hoolekande- ja päästetöötaja ja nimetatud tegevusaladel praktikat sooritavad või täienduskooolituses osalevad õpilased, üliõpilased ja töötajad. Eelnõu **punkt 3** kohaselt kaetakse riigieelarvest nimetatud isikute tervisekontrollikulud ja töötajate vaktsineerimise kulud. Vaktsineerimise vajalikkus lähtub asutuse riskianalüüsist.

Punkt 4 sätestab, et maksimaalsete maksumuste hulgas kaetakse bürootarvete, postitarvete ja sideteenuste kulud. Bürootarvete all mõeldakse paberit, kirjatarbeid, printeri ja

paljundusmasina tahmakassetide kulusid. Postitarvete ja sideteenuste all mõeldakse postmarke ja ümbrikuid, lauatelefone, Interneti ja mobiiltelefoni kulusid.

Lõige 2 sätestab, et lisaks personalikuludele, personali transpordikuludele, seaduse alusel nõutavate isikute tervisekontrolli kuludele, töötajate vaksineerimise kuludele ja bürootarvete, postitarvete ja sideteenuste kuludele kaetakse igapäevaelu toetamise teenuse puhul riigieelarvest teenuse osutamiseks vajalikus mahus lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses toodud teenust saama suunamise eesmärgist tehtavate tegevuste tegemiseks vajalike vahendite, materjalide jms kulu (**punkt 1**). Igapäevaelu toetamise teenusel on vaja vahendeid ja materjale tegevuste tegemiseks, näiteks mõningaid masinaid (õmblusmasinad, kangasteljed, pesumasinad, põletusahi jm) ja seadmeid ning toolid, laud tegevuste sooritamiseks. Sisustuse ja inventari kulu on ajatud (näiteks tooli puhul 10 aastale ja laua puhul 10 aastale). Igapäevaelu toetamise teenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses toodud teenuse eesmärgist kujundama isiku isiklike ja igapäevaelu oskusi, kaasates ta nimetatud oskusi arendavatesse tegevustesse, arvestades isiku tervise seisundit, juhendama isikut sotsiaalsete suhete loomisel, säilitamisel ja arendamisel, juhendama isikut aja planeerimisel ja vaba aja sisustamisel, juhendama isikut tervishoiu-, sotsiaal-, posti-, finants- ja muude teenuste kasutamisel ning hariduse omandamise võimaluste leidmisel ja elluviimisel, kujundama isiku tööoskuseid ja võimaldama isikule töö tegemise harjutamist, nõustama isiku lähedasi, sealhulgas isikuga samas eluruumis elavaid isikuid igapäevaelu toetamise teenust saama õigustatud isiku käitumise ja temaga suhtlemise eripärades, toetama teenust saavaid sarnase diagnoosi ja sellega seonduvate probleemidega isikuid toetavate gruppide tegutsemist isikute juhendamise ja nõustamise kaudu ja kaasama isikut muudesse tegevustesse, mis on vajalikud igapäevaelu toetamise teenuse eesmärgi saavutamiseks.

Punkt 2 järgi kaetakse igapäevaelu toetamise teenuse puhul maksimaalse maksumuse hulgas teenuse osutaja omandis või kasutuses olevate teenuse osutamise ruumide koristustarvete kulud.

Toetatud elamise teenuse (**lõige 3**) puhul kaetakse maksimaalse maksumuse hulgas lisaks personalikuludele, personali transpordikuludele, seaduse alusel nõutavate isikute tervisekontrolli kuludele, töötajate vaksineerimise kuludele ja bürootarvete, postitarvete ja sideteenuste kuludele teenusel viibivate isikute kasutuses olevate ruumide sisustuse ja inventari kulud. Sisustuse ja inventari all mõeldakse nt valgusti, pesumasinat, voodi, madratsi, riidekapi, laua, tooli, ja ruloode või kardinat kulusid. Kui isik soovib täiendavat inventari, siis võib ta seda soetada ning rahastada isiklikest või muudest vahenditest. Kuna toetatud elamise teenuse peamine eesmärk on teenust kasutava isiku toimetulekuoskuste parandamine, on teenusel viibimine reeglina ajutine, mistõttu oleks ebamõistlik kui iga teenuse kasutaja sisustaks oma kasutuses olevad ruumid isiklikest vahenditest.

Lõike 4 järgi kaetakse maksimaalse maksumuse hulgas kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihoooldusteenu puhul lisaks lõikes 1 nimetatud kuludele teenusel viibivate isikute transpordikulu, mis on seotud tervishoiu-, sotsiaal-, posti-, ja finantsteenuste kasutamisega (**punkt 1**). Teenusel viibivate isikute transpordikulu katmine on oluline, kuna sõltuvalt teenuse iseloomust tekib vajadus neid muude avalike teenuste kättesaadavuse tagamiseks eraldi transportida, näiteks mõistetakse avalike teenuste all tervishoiuteenuseid, sh perearsti, eriarsti juurde minek, samuti haiglasse minek, apteegi külastamine, postkontori külastamine vajalike postiteenuste sooritamiseks, finantsteenuseid ehk pankade külastamine inimesele vajalike finantstehingute sooritamiseks, samuti sotsiaalteenuste kasutamiseks, sh rehabilitatsiooniteenustele minek. Kulude hulka kuuluvad: kütuse, remondi, hooldus, sõiduvahendi kapitali- või kasutusrendi, kohustusliku liikluskindlustuse ja kasko kulud, ka autojuhi palgakulud. Toetavate teenuste puhul ei kaeta teenusel viibijate transpordikulud, kuna transpordi korraldamine on isiku enda kohustus või vajadusel on võimalik taotleda transpordialast abi kohalikul omavalitsuselt.

Punkt 2 järgi kaetakse riigieelarvest kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise puhul lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses toodud teenuse eesmärgist läbiviidavate tegevuste tegemiseks vajalike vahendite, materjalide jms kulu. Kaetakse ka teenusel viibivate isikute hügieenitarvete (sealhulgas käterätiku ja saunalina), riiete ja voodipesu (sealhulgas teki, padja ja päevateki) ning nende soetamise ja hooldamisega (sealhulgas ka pesuvahendid ja –masinad) (**punkt 3**) seotud kulud, mis rahastatakse maksimaalse maksumuse hulgas. Riigieelarvest kaetakse teenusel viibivate isikute hügieenitarbed ja riided - nimetatud artiklite katmine riigieelarvest on oluline, kuna tulenevalt sihtgrupi spetsiifikast ning ka vähestest finantsvahenditest, ei suuda isikud alati endale riideid muretseda. Teenuse osutaja peab tagama inimesele minimaalse vajaliku ilmastikule sobiva riietuse. Kui inimene soovib endale rohkem võimalusi ja valikuid riietumiseks, siis selleks peab ta kasutama isiklikke vahendeid. Riigieelarvest kaetakse ka teenusel viibivate isikute käsimüügiravimite ja meditsiinitarvete kulu (**punkt 4**). Käsimüügiravimite ja meditsiinitarvete kulu all peetakse silmas esmaabi ja laiatarberavimite kulusid: plaastrid, valuvaigistid, haavapuhastusvahendid jne, mille kasutamine ei nõua õe või arsti ettekirjutust. Retseptiravimeid riigieelarvest ei kaeta, kuna see peaks saama kaetud puudega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel puudega inimesele makstavate toetuste kaudu, mille eesmärgiks ongi katta puudest tungitud lisakulusid. Puude raskusastme ja lisakulude tuvastamise korra tervise seisundi kirjeldamisel hinnatakse ka ravimite vajadust ja nende mõju isiku toimetulekule. Maksimaalse maksumuse hulgast kaetakse teenusel viibivate isikute kasutuses olevate eluruumide sisustuse kulud (**punkt 5**). Nimetatud teenustel nõutav minimaalne vajalik sisustus on kavas sätestada rahvatervise seaduse § 8 lõike 2 punkti 8² antavas määruses „Tervisekaitsenõuded erihoolekandeteenustele ja eraldusruumile”. Hetkel on reguleeritud erihoolekandete tervisekaitsenõuded sotsiaalministri 3. aprilli 2002. a määrusega nr 58 „Täiskasvanute hoolekandetasutuste tervisekaitsenõuded”. Maksimaalse maksumuse hulgas kaetakse ka eespool nimetatud teenuste puhul administreerimisruumide ja muude ruumide (näiteks tegevustubade), kus viiakse läbi teenuse sisuks olevaid aktiveerivaid tegevusi, hoolduskulud ja kommunaalkulud. Kommunaalkulude all mõistetakse vee-, kütte- ja elektrikulusid, hoolduskulude all mõistetakse amortisatsioonikulusid ja koristusulusid (**punkt 6**).

Lõige 5 reguleerib kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse puhul teenusele õigustatud isiku omaosaluse kulude koostisosasid, milleks on **punkti 1** järgi isiku toitlustamise kulud (toitlustamiskulud hulka kuuluvad nii toiduainete kui ka toidu valmistamise kulud, sh ka toitlustamisega seotud personali kulud, seadmete amortisatsioon jne), isiku majutamisega seotud kulud ja nende ruumide, mida riigi makstava maksimaalse maksumuse hulgas ei kaeta ja mida isik kasutab teiste teenusel viibivate isikutega ühiselt, sealhulgas tualettruumi, vannitoa ning koridori hooldus- ja kommunaalkulud (**punkt 2**).

Eelnõu **2. peatükk** sätestab erihoolekandeteenuste maksimaalsed maksumused ja kulude hüvitamise. **Paragrahv 2** reguleerib erihoolekandeteenuste maksimaalseid maksumusi. Kuna ööpäevaringisel erihooldusteenusel võib olla inimesi, kes vajavad rohkem hoolt ja arendamist, on jäetud erinevatele sihtgruppidele osutatavatele teenustele erinevad maksimaalsed maksumused (erinev teenuse hind on ööpäevaringisel erihooldusteenusel, ööpäevaringisel erihooldusteenusel ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või pikaajalise psüühikahäirega isiku puhul, ööpäevaringisel erihooldusteenusel sügava liitpuudega isiku ja ööpäevaringisel erihooldusteenusel kohtumäärusega teenusele paigutatud isiku puhul), mida riigieelarvest rahastatakse.

Riigieelarvest rahastatavat erihoolekandeteenust on teenusele õigustatud isikul õigus saada määruses sätestatud maksimaalsete maksumuste ulatuses juhul, kui isikule on väljastatud Sotsiaalkindlustusameti poolt suunamisotsus vastava teenuse saamiseks. Selleks, et isikule väljastataks suunamisotsus, peab aga olema täidetud kolm tingimust (vt ka sotsiaahoolekandete seaduse § 11¹⁷ lõige 1):

- 1) isik peab vastama tema poolt taotletavale teenusele õigustatud isikule esitatavatele nõuetele;
- 2) riigieelarves on olemas rahalised vahendid isikule teenuse osutamiseks ja
- 3) teenuse osutajal, kelle juurde isik soovib teenust saada minna, peab olema vaba koht teenuse osutamiseks.

Lõike 1 järgi on igapäevaeltu toetamise teenusele õigustatud isikul on õigus saada igapäevaeltu toetamise teenust maksimaalse maksumusega 1388 krooni kalendrikuus.

Lõike 2 alusel on töötamise toetamise teenusele õigustatud isikul õigus saada töötamise toetamise teenust maksimaalse maksumusega 1139 krooni kalendrikuus.

Lõike 3 alusel on toetatud elamise teenusele õigustatud isikul õigus saada toetatud elamise teenust maksimaalse maksumusega 2161 krooni kalendrikuus.

Lõike 4 järgi on kogukonnas elamise teenusele õigustatud isikul õigus saada kogukonnas elamise teenust maksimaalse maksumusega 3576 krooni kalendrikuus.

Lõike 5 järgi on ööpäevaringsele erihooldusteenusele õigustatud sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud tingimustele vastaval isikul õigus saada ööpäevaringset erihooldusteenust maksimaalse maksumusega 5869 krooni kalendrikuus.

Lõike 6 järgi on ööpäevaringsele erihooldusteenusele õigustatud sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud tingimustele vastaval ebastabiilse remissiooniga raske, sügav või püsiva kuluga psüühikahäirega või sügava liitpuudega isikul õigus saada ööpäevaringset erihooldusteenust maksimaalse maksumusega 8478 krooni kalendrikuus.

Lõike 7 järgi on kohtumäärusega ööpäevaringsele erihooldusteenusele paigutatud isikule osutatava ööpäevaringse erihooldusteenuse maksimaalne maksumus kalendrikuus 8344 krooni. Nimetatud summad ei ole võrreldes kehtivate piirmääradega suurenenud.

Psüühilise erivajadustega inimeste teenuste maksimaalne maksumus koosneb palgakuludest, mille arvutamisel on lähtutud teenustele kehtestatud minimaalse vajamineva tegevusjuhendajate arvu nõuetest. Arvutustes on lähtutud 7000 kroonisest tegevusjuhendajate keskmisest palgast. Palgakuludele lisandub majanduskulude komponent, mis sõltuvalt teenuste erinevast iseloomust moodustab toetatud elamise puhul 50%, ööpäevaringsete hooldusteenuste puhul ca 40%, kogukonnas elamise teenuse ja igapäevaeltu toetamise teenuse puhul ca 30% ning töötamise toetamise teenuse puhul 10% teenuse hinnast. Kohtumäärusega ööpäevaringsele erihooldusteenusele paigutatud isikute ja ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega või sügava liitpuudega isikute ööpäevaringse erihooldusteenuse kõrgema hinna põhjustavad kõrgemad nõuded minimaalsele töötajate arvule.

Paragrahv 3 reguleerib kulude hüvitamist erihooldekandeteenuse osutamise alustamisel või lõpetamisel kalendrikuu keskel. Kui teenusele õigustatud isikule hakatakse erihooldekandeteenust osutama või lõpetatakse erihooldekandeteenuse osutamine kalendrikuu kestel, tasutakse nimetatud kalendrikuul osutatud erihooldekandeteenuse eest proportsionaalselt teenusel viibitud päevade arvuga, kuna teenuse osutajal tekkis reaalne kulu isikule teenuse osutamisest vaid sellel ajal, kui isik viibis teenusel.

Paragrahv 4 reguleerib kulude tasumist teenuselt eemalviibimisel ja teate edastamist. **Lõige 1** reguleerib toetatud elamise teenuse, kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse puhul riigi rahastatava osa maksmist kui teenusele õigustatud isik lahkub ajutiselt teenuselt rohkem kui kaheks kuuks järjest statsionaarse tervishoiuteenuse osutamiseks. Sel juhul jätkatakse teenuse osutajale vastava ajavahemiku eest Sotsiaalkindlustusametile esitatud igakuiste arvete ja igakuise kirjaliku kinnituse alusel. Tasumist jätkatakse arvel märgitud ulatuses, kuid mitte rohkem kui 95 protsendi ulatuses erihooldekande teenuse maksimaalseks maksumuseks kehtestatud määras. Nimetatud ulatuse määr on sätestatud sotsiaalhoolekande seaduse §11²⁶ lõikes 4.

Riigi poolt hüvitatavate teenuse kulukomponentidest ei teki teenuse osutajatel realselt kulu tõenäoliselt järgnevate kulukomponentide osas: pesu pesemine, osaliselt ruumide koristuse ja majapidamistarvete kulu; käsimüügiravimite ja meditsiinitarvete kulu (peamised isikuga otseselt seotud kulud on toit ja kommunaalkulud, mida katab isik omaosaluse kaudu). Ööpäevaringse hoolduse teenuse hind 2008.aastal on 5869 krooni ja antud kulud moodustavad 4-5% teenuse hinnast. Eelnevast tulenevalt on sätestatud, et teenuse osutajale hüvitatakse 95% teenuse hinnast.

Erinevalt sotsiaalhoolekande seaduse §11²⁶ lõikes 1 sätestatust on vajalik täiendavalt esitada teenuse osutajal Sotsiaalkindlustusametile kirjalik kinnitus selle kohta, et isik viibib statsionaarsel tervishoiuteenusel. Kui isik viibib teenuselt eemal rohkem kui kaks kuud järjest statsionaarse tervishoiuteenuse osutamise tõttu ning soovib sama suunamisotsuse alusel pärast tervishoiuteenuse osutamist saada suunamisotsuses märgitud teenust edasi, peab isik alates teisest statsionaarsel tervishoiuteenusel viibimise kuust kuni tervishoiuteenusel viibimise lõpuni esitama Sotsiaalkindlustusametile teenuse osutaja kaudu, kelle juures ta suunamisotsuses märgitud teenust sai, iga kalendrikuu 3. kuupäevaks kirjaliku kinnituse eelmisel kalendrikuul temale statsionaarse tervishoiuteenuse osutamise kohta.

See tähendab, et kui isikul tekib erihoolekandeteenuse kasutamise ajal vajadus statsionaarse tervishoiuteenuse järele, ei katke tema õigus erihoolekandeteenust edasi saada ka siis, kui haiglaravi kestab üle kahe kuu, juhul kui isik esitab igakuiselt Sotsiaalkindlustusametile psüühilise erivajadustega inimeste hoolekandeteenuste osutaja kaudu, kelle juures ta enne tervishoiuteenuse saamist viibis, kirjaliku teate selle kohta, et isik viibib statsionaarsel tervishoiuteenusel. Teenusekoha säilitamiseks tuleb isikul esitada kinnitus statsionaarsel tervishoiuteenusel viibimise kohta igakuiselt, sest Sotsiaalkindlustusamet hüvitab teenuse osutajale teenuse osutamise kulud igakuiselt eelmisel kuul teenusel viibinud isikute eest. Statsionaarsel tervishoiuteenusel viibiv isik loetakse erihoolekandeteenusel viibivaks juhul, kui ta on esitanud eelnimetatud kinnituse. Kui isik on erihoolekandeteenuselt eemal üle kahe kuu ja kinnitust ei esita, kaotab ta õiguse sama suunamisotsuse alusel erihoolekandeteenusele naasta.

Kirjalikku kinnitust puudutav on reguleeritud sotsiaalhoolekande seaduse §11²⁷ lõigetes 4-6. Sätestatud on tähtpäev, mis ajaks tuleb kinnitus esitada ning kes peab kinnituse esitama. Eelnõu § 4 lõikes 2 sätestatu ei sisalda võrreldes sotsiaalhoolekande seadusega uut regulatsiooni ning omab pigem pedagoogilist tähendust.

Kui isik esitab teenuse osutajale kirjaliku kinnituse või teate teenuselt eemalviibimise kohta või selle kohta, et isik ei soovi teenusel viibida suunamisotsuses märgitud tähtaja lõpuni, edastab teenuse osutaja asjakohase teate koos arvega Sotsiaalkindlustusametile (**lõige 3**). Teenuse osutaja lõpetab isikule väljastatud suunamisotsuse alusel teenuse osutamise, kui isik ei soovi teenusel viibida suunamisotsuses märgitud tähtaja lõpuni ning isik on väljendanud sellekohast soovi. Isikud viibivad erihoolekandeteenusel vabatahtlikult (välja arvatud kohtumääruse alusel suunatud isikud), seega on neil alati õigus ka teenuselt lahkuda. Kui isik soovib teenuselt lahkuda rohkem kui üheks päevaks, peab ta sellest teenuse osutajat, kelle juures ta teenusel viibib, kirjalikult teavitama. Statsionaarsel tervishoiuteenusel viibiva isiku kirjaliku kinnituse edastamine Sotsiaalkindlustusametile on vajalik selleks, et Sotsiaalkindlustusamet jätkab enama kui kahekuulise erihoolekandeteenuselt eemaloleku eest tasumist vaid juhul, kui isik viibib statsionaarsel tervishoiuteenusel. Seega on kinnitus vajalik, tegemaks kindlaks, mis põhjusel isik erihoolekandeteenusel ei viibi ning kas talle on vajalik säilitada erihoolekandeteenuse koht.

Määrust rakendatakse alates 2009. aasta 1. jaanuarist, mil jõustub määruse aluseks olev volitusednorm, tagades seeläbi ühesuguste maksimaalsete maksumuste kohaldamine kõikidele teenusel viibivatele isikutele võrdselt kogu kalendriaasta vältel. Määruse tagasiulatuva kohaldamisega ei riivata isikute õigusi ega panda kellelegi täiendavaid kohustusi.

IV Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigus käesoleva reguleerimiseseme osas puudub. Erihoolekandeteenuste maksimaalsete maksumuste, kulukomponentide ja riigieelarvest tasutavate kulude hüvitamise täpsemate tingimuste ja korra kehtestamine on liikmesriigi pädevuses.

V Määruse mõjud

Käesoleva määrusega kehtestatakse regulatsioonid, mis muudavad riigipoolsete rahaliste vahendite kasutamise läbipaistvaks ja arusaadavaks nii teenuse osutajale, teenust saavale isikule kui rahastajale: kehtestatakse kliendile omaosaluse kulude koostisosad ning erihoolekandeteenuste maksimaalsed maksumused. Teenuse osutamine teenust saavatele isikutele jätkub ka selle määruse kehtestamisel samas mahus kui eelneval kalendriaastal. Teenuse osutajatele on kulukomponentide kehtestamisega selgem, mille eest tasub neile riik ning mille eest tasub teenust saav isik omaosaluse raames. Seeläbi saab teenuse osutaja ühtlasi fikseerida ka need kulud, mis tuleb isikul tasuda nõ teenuseväliselt.

VI Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

2009.aastal on psüühiliste erivajadustega inimeste hoolekandele planeeritud riigieelarves 238 563 676 krooni.

Alates 2009. aastast muudetakse ööpäevaringse erihoolusteenuse kohtumäärusega teenusele paigutatud isikule teenuse eest tasumine riigieelarves arvestuslikuks kuluks, tagamaks kohtuotsusega teenusele suunatud isikutele teenuse täielik kohene kättesaadavus. Kokku 3 400 000 krooni, vahendid on planeeritud 2009.aasta riigieelarves.

Igapäevaeltu toetamise teenuse osutamiseks vajalike ruumide kulude katmise kohustuse tagamine kohalikele omavalitsusele teenuse osutaja nõudel võib mõjutada kohalike omavalitsuste rahalist koormust. 2009.a. võimalik otsene täiendav kulu kohalike omavalitsuste eelarvetele seoses igapäevaeltu toetamise teenuse osutamiseks vajalike ruumide kasutuskulude katmisega võib olla ligikaudu 213 955 krooni. Tegemist on kuluga, mis on seni kaetud nii KOV-i poolt kui ka muudest vahenditest ning eelnõu jõustumisel on teenuse osutajatel võimalus taotleda antud vahendite katmist KOV poolt. Samas eelnõu sätestab KOV kohustuse tagada ruumide kulud, kuid ei kohusta maksma KOV eelarvest. Seega võib KOV kasutada kulude katmiseks ka muid allikaid.

VII Määruse jõustumine

Kuna määruse jõustamine ei toimu enne 2009.a 1. jaanuari, siis jõustub antud määrus üldises korras, kuid seda rakendatakse tagasiulatuvalt 2009. aasta 1. jaanuarist, tagamaks teenusel viibivate isikute võrdne kohtlemine.

VIII Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Linnade Liidule, Eesti Maaomavalitsuste Liidule, AS-le Hoolekandeteenused, Eesti Sotsiaalasutuste Juhtide Nõukojale ja Sotsiaalkindlustusametile.

Sotsiaalkindlustusameti märkuse selgitus on toodud kooskõlastustabelis. Rahandusministeeriumi märkusele on selgitus toodud kooskõlastustabelis. AS Hoolekandeteenused märkuse mitteametamise põhjendus on märgitud kooskõlastustabelisse.

Kooskõlastaja	Tehtud märkus või ettepanek	Tehtud märkuse või ettepaneku arvestamata jätmise põhjendus
Sotsiaalkindlustu samet	Sotsiaalhoolekande seaduse § 11²⁶ lõike 3 ja lõike 4 alusel jätkab Sotsiaalkindlustusamet teenuse osutajale riigieelarvest tasu maksmist toetatud elamise teenuse, kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse klientide eest 95 protsendi ulatuses juhul, kui isik ei kasuta erihoolekandeteenust kuni kaks kuud järjest. Eelnõus ei ole eraldi märget igapäevaelu toetamise ja töötamise toetamise teenuste kohta, millest tulenevalt palume täpsustada teenuste osutajate rahastamist kahel juhul: 1) kui suures ulatuses toimub teenuse osutaja rahastamine riigieelarvest kui isik ei kasuta nimetatud erihoolekandeteenuseid kuni kaks kuud järjest; 2) kas Sotsiaalkindlustusamet lõpetab teenuse osutaja rahastamise riigieelarvest kui isik viibib igapäevaelu toetamise või töötamise toetamise teenuselt eemal rohkem kui kaks kuud järjest statsionaarsel tervishoiuteenusel viibimise tõttu, kuigi isiku suunamisotsus § 11²⁷ lõike 1 punkti 3 kohaselt jääb kehtima?	1) igapäevaelu toetamise ja töötamise toetamise teenuse puhul ei ole põhjendatud täpsem teenuseosutaja riigieelarvest rahastamise reguleerimine juhul, kui isik ei kasuta erihoolekandeteenuseid kuni kaks kuud järjest, kuna sotsiaalhoolekande seaduse § 11²⁶ lg 3 juba sätestab erihoolekandeteenused, mille puhul Sotsiaalkindlustusamet jätkab teenuse osutajale selle teenuse osutamise eest, mida saama isik on õigustatud, riigieelarvest makstava tasu maksmist ja see ei laiene igapäevaelu toetamise teenusele ja töötamise toetamise teenusele. 2) Sotsiaalkindlustusamet lõpetab teenuse osutaja rahastamise riigieelarvest kui isik viibib igapäevaelu toetamise või töötamise toetamise teenuselt eemal rohkem kui kaks kuud järjest statsionaarsel tervishoiuteenusel viibimise tõttu.
Rahandusministeerium	Volitusnormi ja määruse pealkirja kohaselt kehtestatakse määrusega ka tasu maksmise täpsemad tingimused ja kord. Jääb arusaamatuks, milline eelnõu osa seda kajastab.	Tasu maksmise täpsemad tingimused ja kord kehtestatakse määruse §-des 3 ja 4 kulude hüvitamine erihoolekandeteenuse osutamise alustamisel või lõpetamisel kalendrikuu kestel ja kulude tasumine teenuselt eemalviibimisel.
AS Hoolekandeteenused	Näeme ohtu, et klient ei pruugi omada piisavalt vahendeid või ei nõustu	<u>Mittearvestatud.</u> Ravimite kulud tuleb katta täiskasvanud puudega inimese

	suitsude ja maiustuste asemel ravimeid ja mähkmeid ostma.	sotsiaaltoetusest puudest tulenevate lisakulude katmiseks, mida riik maksab isikule puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel. Oleme seisukohal, et kui riigi poolt on raha antud toetuse näol nt ravimite ostmiseks, siis ei ole põhjendatud riigi poolt dubleerivalt samaks otstarbeks vahendite andmine.

Maret Maripuu
Minister